

VÄGVALET

Åkerinäringens prioriterade frågor i valåret 2026

i
2026

Ett vägval för Sverige

Vägburna transporter utgör blodomloppet i svensk ekonomi. Varje dag rullar tiotusentals lastbilar genom landet och säkerställer att handel, byggande, industri och samhällsservice fungerar. Näringen inkluderar cirka *16 000 företag med trafik tillstånd*, varav cirka *10 000 företag som är åkerier*, samlar över *225 000 sysselsatta* och har en nettoomsättning som uppgår till *närmare 4 procent av BNP*.

Svenska åkeriföretag är med och möjliggör lösningar på några av de största samhällsutmaningarna. Det handlar om att driva klimatomställningen och elektrifiera transporterna, skapa jobb och företagande i hela landet och att säkra svensk beredskap och samhällets motståndskraft.

I valåret 2026 har Sveriges Åkeriföretag identifierat ett antal närings- och samhällsutmaningar som omgärdar svensk åkerinäring, och där folkvaldas engagemang är viktigt. Vi pekar ut fem områden som särskilt betydelsefulla:

- **Vägval för hållbara tunga transporter**
- **Vägval för företagande och konkurrenskraft**
- **Vägval för utbildningar som leder till jobb**
- **Vägval för en tillgänglig infrastruktur**
- **Vägval för ett tryggare samhälle**

För alla fem områden pekar vi på inriktningar och konkreta lösningar de kommande åren. Tillsammans bildar detta utgångspunkten för att åkerinäringen fortsatt ska kunna vara en samhällsbyggande aktör i ett Sverige som fungerar väl, växer och håller ihop.

Till dig som kandiderar i kommuner och regioner 2026

Vägvalet riktar sig lika mycket till rikspolitiken som till den regionala och kommunala politiken. Över hälften av näringens transporter körs kortare än 25 kilometer, och den lokala politiken är direkt avgörande för näringens villkor. Här spelar beslut om vägnätets bärighet, elnätskapacitet, upphandlingar, vinterväghållning och tillgång till relevanta yrkesutbildningar en central roll.

Trevlig läsning!

Sammanfattning: Våra 45 förslag

Inför valen till riksdag, kommuner och regioner i september 2026 pekar Sveriges Åkeriföretag ut fem vägval i viktiga samhällsutmaningar. Vi identifierar sammanlagt 45 åtgärder där politiska beslut kan underlätta för åkerinäringen att fortsätta bidra till samhällsnytta.

Hållbara tunga transporter

Åkerinäringen vill ställa om till fossilfria transporter, men omställningen måste vara praktiskt och ekonomiskt möjlig. Fossilfria drivmedel, el och gas är fortfarande dyrare än fossila alternativ. Därför behövs långsiktiga och stabila styrmedel. Vidare krävs lägre driftkostnader för eldrivna tunga fordon, förutsägbara elnätsavgifter och incitament som stärker efterfrågan på hållbara transporter.

Företagande och konkurrenskraft

Svenskt företagande och tillväxt vilar på en effektiv och växande åkerinäring. Då måste regelverken vara rättvisa och processerna effektiva. Så vill stärka beställaransvaret, skärpa kraven i offentliga upphandlingar, stärka myndigheternas användning av digitala verktyg och säkra åkeriföretagens fulla rätt till sina egna fordonsdata. Näringen behöver snabbare beslut, rättvisa villkor och moderna regelverk.

Utbildningar som leder till jobb

I åkerinäringen finns trygga jobb där det går att göra stor samhällsnytta. Så vill se fler ut-

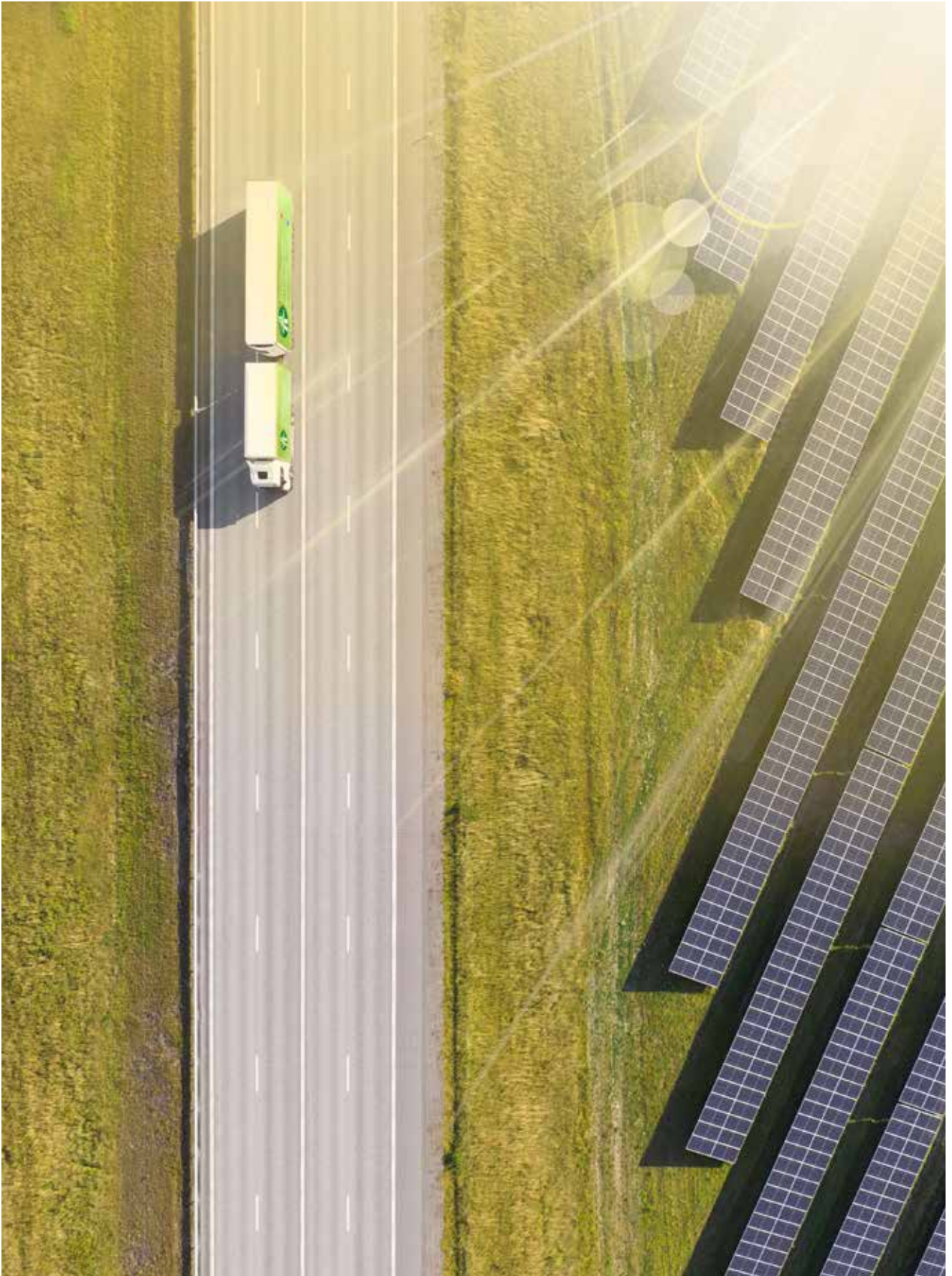
bildningsplatser på transportutbildningar på gymnasiet och vuxenutbildningen, samt införa en inriktningssgaranti för alla som ansöker till fordonsprogrammets transportinriktning. Yrkesutbildningarnas kvalitet måste säkras med fler tillgängliga lärare och bättre planeringsförutsättningar. Dessutom behöver trösklarna till yrket sänkas genom modernare YKB-regler.

En tillgänglig infrastruktur

En fungerande infrastruktur är avgörande för tillväxten, klimatet och beredskapen. Så vill se sammanhängande vägstråk för tyngre fordon och längre fordonskombinationer. Det behövs en nationell plan för intermodala noder där väg, järnväg och sjöfart kopplas ihop. Underhållsskulden måste tas igen med långsiktig finansiering och skarpare uppföljning. Dessutom behövs bättre vinterväghållning och trygga uppställningsytor för att säkra framkomlighet året runt.

Ett tryggare samhälle och stärkt beredskap

Transportsektorn ska stå för trygghet och trafik-säkerhet. Det behövs en trygg arbetsmiljö med fler och bättre rastplatser men också stärkt arbete mot oseriösa aktörer genom förstärkt tillsyn, stärkt kontroll av gällande regelverk och ett stopp för onormalt låga anbud. Åkerinäringen ska också vara en tydlig del av totalförsvaret. Så vill göra tjänsteplikten till grund för näringens roll i beredskapen, med Forsvarsmakten som primär motpart.

1

Vägval för hållbara tunga transporter

Med klimatförändringarna står vi inför en av vår tids stora utmaningar. Tung vägtransporter står idag för cirka 8 procent av Sveriges växthusgasutsläpp och här finns också potential att ställa om.

Omställningen av de tunga transporterna är avgörande för klimatmål, försörjningsberedskap och tillväxt. Rätt vägval måste göras för att minska utsläppen och säkra svensk transportsektors bidrag till ett hållbart samhälle, vilket rätt gjort också kan stärka den svenska vägtransportnäringens konkurrenskraft över tid.

Åkerinäringen i Sverige är och vill vara en del av lösningen. Svensk åkerinäring står mitt i omställningen till fossilfria transporter. Men det krävs långsiktiga, tydliga och genomförbara förutsättningar för att vi ska lyckas.

Åkeriföretagen investerar redan i ny teknik, energieffektivisering och fossil-

fria drivmedel, men det behöver gå snabbare och bli lönsammare. Politiken behöver ta sitt ansvar och skapa ytterligare incitament och mer stabila stöd som gör omställningen möjlig i praktiken. Här måste politiska vägval utgå från verkligheten på vägarna.

Gynna användningen av fossilfria drivmedel

Klimatomställningen måste vara praktiskt och ekonomiskt möjlig att genomföra. Fossilfria drivmedel kan bidra till stora utsläppsminskningar men är i dag dyrare än fossila alternativ. För att fler åkerier ska kunna ställa om krävs långsiktiga och teknikneutrala styrmedel som sänker kostnaderna för fossilfria alternativ.

1

Vägval för hållbara tunga transporter

Näringsen behöver stabila och förutsägbara villkor. Skatter och avgifter ska uppmuntra klimatnytta, inte straffa dem som redan gör rätt. Om Sverige menar allvar med sina klimatmål, behöver det bli mer ekonomiskt försvarbart för åkeriföretag att fatta rätt investeringsbeslut.

FÖRSLAG

- Förläng skattebefrielsen för rena och höginblandade biodrivmedel och möjliggör skattebefrielse även för massbalanserad importerad flytande biogas (LBG)
- Utöka och snabba på utbetalningarna för investeringsstödet för el- och gasdrivna fordon samt tillhörande ladd- och tankinfrastruktur
- Sätt förutsägbara och långsiktiga reduktionspliktsnivåer som driver omställning

Gör elektrifieringen av logistiken möjlig

Elektrifieringen av tunga transporter är en nödvändig del av klimatomställningen, men dagens elnät räcker inte till. Planeringen av elnätet måste samordnas bättre med transportbehoven och tillståndprocesserna förenklas. Det krävs ett tydligt fokus på att säkerställa

elnätsförstärkningar i rätt tid och på rätt platser runt om i landet.

Samtidigt måste kostnaderna för eldrivna transporter sänkas och bli mer förutsägbara. För att elektrifieringen ska bli den drivkraft för storskaliga utsläppsminskningar som Sverige måste elförsörjningen stärkas och eldriven körning bli lönsammare.

FÖRSLAG

- Ta fram en nationell plan för laddinfrastruktur för tunga fordon, med tydligt fokus på att säkerställa elnätsförstärkningar i rätt tid och på rätt platser
- Förenkla och påskynda tillståndprocesser för laddstationer och anslutning till elnätet
- Inför riktade incitament för att sänka driftkostnaderna för tunga elfordon, exempelvis genom att sänka skatten på el som används för laddning av tunga fordon till EU:s miniminivå

Stärk efterfrågan på hållbara transporter

Politik och teknik är avgörande i att skapa förutsättningar för omställningen av tunga transporter. Men utvecklingstakten avgörs i hög grad av marknadens

1

Vägval för hållbara tunga transporter

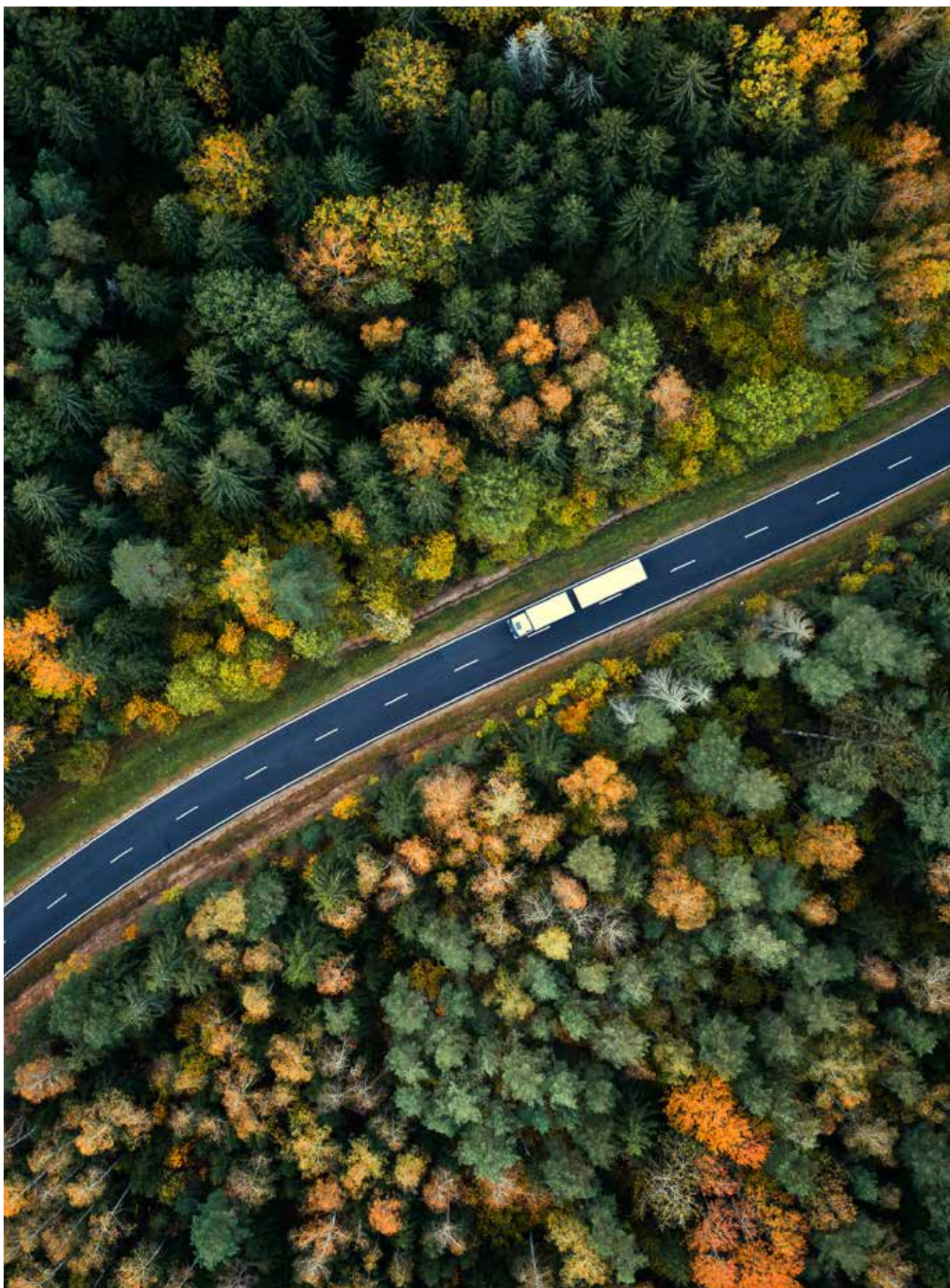
efterfrågan. Utan köpare som är beredda att betala för transporter med lägre utsläpp kommer omställningstakten inte att öka.

För att åkeriföretag ska kunna investera i ny och mer klimatsmart teknik krävs att transportköpare värdesätter klimatnytta högre. Offentlig sektor har ett särskilt ansvar att gå före genom tydliga och uppföljningsbara krav i upphandlingar.

Det måste löna sig – både att köra och att köpa fossilfritt.

FÖRSLAG

- Inför ett skatteincitament för företag som köper transporter utförda med eldrivna lastbilar
- Skärp klimat- och hållbarhetsparametrar och kravställan vid offentliga upphandlingar, t.ex. genom krav på Fair Transportcertifierade transportleverantörer
- Stärk uppföljningen av klimat- och hållbarhetskrav vid offentliga upphandlingar

2

Vägval för företagande och konkurrenskraft

Varje dag rullar tiotusentals lastbilar för att förse landet med råvaror, livsmedel, byggvaror och industriprodukter. Svenskt företagande och tillväxt vilar på en effektiv åkerinäring. Åkerinäringen som sådan är dessutom en bransch bestående av tusentals företag som vill driva nya lösningar, växa och anställa fler.

Samtidigt befinner sig hela transportsektorn i en historisk omställning. Digitalisering, automatisering, klimatutmaningen och försvarsberedskapen förändrar villkoren i snabb takt. Företag som gör rätt för sig möts av osund konkurrens från aktörer som kringgår lagstiftning och regler.

Därför behöver politiken göra rätt vägval för att värna en konkurrenskraftig åkerinäring som bidrar till företagande, jobb och tillväxt. Politiken behöver ge förutsägbara och långsiktiga förutsättningar i regelverk, upphandlingar och tillståndsprocesser. Det måste löna sig att ta ansvar, skapa trygga jobb och investera i ny teknik och hållbara lösningar.

Åkerierna ska kunna konkurrera på lika villkor – inte trängas undan av oseriösa aktörer. Ökad tillsyn och effektiva kontroller behövs för att gällande lagar och regler ska fungera. Med tydliga spelregler, incitament att göra rätt och en modern syn på företagandets villkor kan svensk åkerinäring fortsätta vara en motor för tillväxt i hela landet.

Säkerställ rättvis konkurrens

Beställaren av transporttjänsten sätter villkoren i hela affärskedjan. Både privata och offentliga transportköpare behöver ta större ansvar för att inte oseriösa eller kriminella aktörer anlitas.

Transporter som utnyttjar människor

2

Vägval för företganade och konkurrenskraft

och driver utsläpp blir aldrig billiga i längden för samhället. Staten, regioner och kommuner behöver gå före och visa vägen. Upphandlingar ska driva konkurrens, företagande och innovation – inte finansiera aktörer som äventyrar arbetsvillkor.

FÖRSLAG

- Utred förutsättningarna för ett skärpt beställaransvar för transportköpare att anlita åkerier med rätt tillstånd, goda arbetsvillkor och trafiksäkra fordon
- Värdera schyssta arbetsvillkor, trafik-säkerhet och minskad klimatpåverkan högre än enbart lägsta pris vid offentliga transportupphandlingar
- Tillåt och uppmuntra samverkan mellan små och medelstora företag i offentliga upphandlingar

Modernisera regelverken

Moderna och digitala regelverk är viktiga för åkeriers konkurrenskraft. Politiken behöver säkerställa att teknikutvecklingen stärker företagandet, inte försämrar konkurrensen. Då krävs rättvisa villkor. I dag finns exempelvis en gråzon där vissa aktörer med lätta fordon bedriver omfattande yrkesmässiga transporter utan att omfattas

av yrkestrafiklagen, vilket snedvrider konkurrensen. Ytterligare ett område som kräver moderna regelverk är fordonsdata. Det är viktigt att åkeriernas fulla rätt och kontroll över sin egen fordonsdata värnas.

FÖRSLAG

- Stärk användningen av digitala verktyg och fjärrbaserad tillsyn för effektivare kontroll och minskat regeltryck på seriösa företag
- Värna yrkestrafiklagen och säkerställ att den omfattar alla som yrkesmässigt transporterar gods mot betalning, även den lätta delen av marknaden (fordon under 3,5 ton)
- Säkerställ åkeriföretagens rätt till fordonsdata genom en snar och grundlig utvärdering av EU:s data-förordning

Stärk företagandets villkor

För att åkerinäringen ska växa och bidra med samhällsnytta måste regelverken vara rättvisa och processerna effektiva. Åkerinäringen behöver snabbare tillstånds- och transportdispensprocesser. När transportsektorn möts av överlappande regler och omotiverade kostnader driver det kostnader, slår mot konkurrenskraften

2

Vägval för företagande
och konkurrenskraft

och utmanar företagandet och mobiliteten. Här är övergången till avståndsbaserade vägavgifter en nyckelfråga när dagens Eurovinjett avvecklas. Sverige behöver en rättvis avståndsbaserad vägavgift som stärker omställningen.

FÖRSLAG

- Utred en samlad transportmyndighet för att ge företagen snabbare beslut och mindre administration
- Säkerställ att en ny avståndsbaserad vägavgift tar hänsyn till geografiska förutsättningar, gäller på hela vägnätet och effektivt säkrar att både svenska och utländska aktörer står för sina kostnader
- Minska regelöverlappning inom digitalisering och datadelning genom en mer samordnad lagstiftning och digital infrastruktur

3

Vägval för utbildningar som leder till jobb

Åkerinäringen behöver fler medarbetare. Samtidigt som runt en halv miljon svenskar står utanför arbetsmarknaden saknas det förare. Efterfrågan på transporter ökar snabbt, inte minst genom den växande e-handeln och växande transportvolymerna.

Enligt Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd behövs det under det kommande decenniet omkring 50 000 nya förare för att möta samhällets behov.

Kombinationen av näringens behov av kompetens och den höga arbetslösheten är en paradox som visar på att fler långsiktiga insatser krävs. Åkerinäringen vill attrahera fler att bli yrkeschaufförer, transportledare och transportsäljare. Näringen är engagerad i att visa på att här finns trygga jobb där det går att göra stor samhällsnytta.

Sverige behöver slå vakt om de utbildningar som leder till jobb. Det krävs politiska beslut för att fler utbildningar

ska bli tillgängliga, kvaliteten säkras och möjligheterna till omställning ska bli fler. Politiken behöver öka sin förståelse för hur vi säkrar omställning och fler vägar in till arbetstillfällen för framtidens vägtransporter.

Fler utbildningsplatser där behoven är som störst

Det måste finnas tillräckligt med utbildningsplatser där behoven finns, både på gymnasier och inom vuxenutbildningen. Sveriges Åkeriföretag välkomnar att det över tid sker en utbyggnad av yrkesutbildningar för vuxna, men det är viktigt att det faktiskt tillkommer platser på transportutbildningarna. De som ansöker till en transportutbildning ska inte hindras av var i landet de bor, att

3

Vägval för utbildningar
som leder till jobb

platserna är för få eller att det saknas instruktörer.

FÖRSLAG

- Gör det möjligt för kommunerna att ansöka om statsbidrag för att utveckla gymnasiala yrkesutbildningar, stärk frisöket till landets transportgymnasier och inför inriktningsgaranti för alla som ansöker till fordonsprogrammets transportinriktning.
- Förbättra kommunernas regionala samverkan för att tillgodose efterfrågade utbildningar på yrkesvux inom fordonsområdet skapas och fullföljs
- Stärk incitamenten att utbilda sig till yrkeslärare så att tillgängligheten ökar på personer som kan undervisa på transportutbildningarna

Stärk kvaliteten och långsiktigheten

Åkerinäringen välkomnar att yrkesinriktade utbildningar byggs ut och att fler får möjlighet att ställa om i yrkeslivet. Men utbyggnaden räcker inte. Om yrkesutbildningar långsiktigt ska matcha mot efterfrågade yrken behövs större långsiktighet i utbildningarna och högre kvalitet. Den yrkesinriktade gymnasiala vuxenutbildningen behöver framförhållning för att bereda ett utbud som matchar

framtidens behov på arbetsmarknaden. Kvaliteten på transportutbildningarna ska heller inte riskera att urholkas på grund av att resurserna inte räcker till.

FÖRSLAG

- Stärk långsiktigheten för regionalt yrkesvux genom att möjliggöra att planera, finansiera och bedriva utbildningar ännu fler år i taget
- Höj och indexera ersättningsnivån för transportutbildningar inom regionalt yrkesvux för att tillgodose att utbildningar genomförs och håller tillräcklig kvalitet
- Säkra att den kommande utbyggnaden av Yrkeshögskolans omfattar transportsektorn, såsom utbildningar för transportledare, arbetsledare, transportsäljare och speditörer

Öppna fler vägar in till näringen

För att möta kompetensbehoven måste det vara lätt att ställa om och börja jobba i åkerinäringen. Möjligheten till arbetsväxling för den som redan är etablerad på arbetsmarknaden behöver stärkas. Förutsättningarna bör stärkas för fler utbildningsformer, såsom folkhögskolor, att utbilda yrkesförare. Onödigt höga trösklar för att få ett

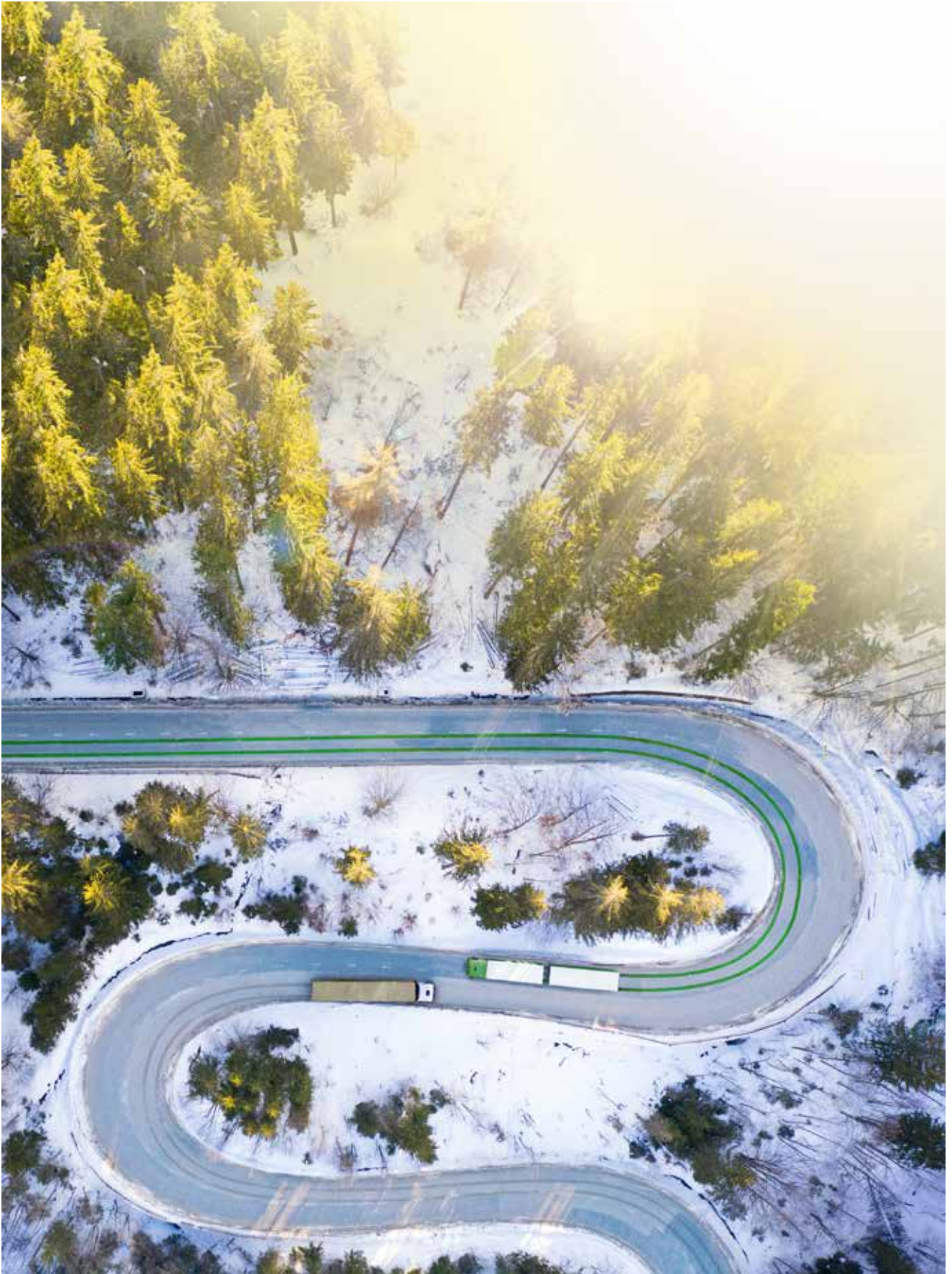
3

Vägval för utbildningar
som leder till jobb

yrkeskompetensbevis (YKB) behöver sänkas. Exempelvis är det ineffektivt att den som utbildat sig till en transportfunktion inom Försvarsmakten måste genomgå en hel YKB-utbildning för att få verka som yrkesförare. Genom att anpassa regelverk kan fler komma i arbete.

FÖRSLAG

- Tillgodose att Försvarsmakten ger full körkortsbehörighet, inklusive YKB, när myndigheten utbildar mot transportfunktioner
- Utred sänkta trösklar till YKB, dels för tidigare innehavare som vill återgå till näringen, dels för den som fyllt 21 år genom exempelvis att övergå till ett mer digitalt utbildningsinnehåll
- Stimulera fler folkhögskolor att bedriva yrkesförarutbildningar för vuxna

4

Vägval för en tillgänglig infrastruktur

Tillgängliga transporter är ryggraden i svensk ekonomi. Det är en förutsättning för jobb, företagande och samhällsservice i hela landet.

Nästan nio av tio gods-transporter sker på vägar. Då måste vägnätet hålla hög standard, från hamnen till byggarbetsplatserna eller från godsterminalerna till livsmedelsbutikerna.

Tillgängligheten handlar om alltifrån underhåll och tillräcklig bärighet för de tyngsta och mest effektiva fordonen, till säkra lastplatser. Ökad tillgänglighet gör att tyngre och mer energieffektiva fordon kan utnyttjas fullt ut. Det minskar också både risken för störningar i leveranskedjor och kostnaderna för företag och samhälle.

Införandet av BK4 (Bärighetsklass 4) är en av de mest betydelsefulla förändringarna för svensk vägtransportinfrastruktur på senare år, och en nödvändig

del i att skapa en tillgänglig infrastruktur. Nu behöver möjligheterna att nyttja högre vikter implementeras i sammanhängande transportstråk för såväl tyngre som längre fordon i landet.

För att öka kapaciteten i transportsektorn kommer även nybyggnation av väginfrastruktur behövas. Här behöver möjligheten att använda OPS (offentlig-privat samverkan) ses som ett alternativ där det är motiverat.

En tillgänglig infrastruktur kräver snabbare tillstånd, modernare dispensprocesser och ett vägnät anpassat för framtidens fordon. Med rätt politiska beslut kan Sverige bli ett föregångsland för effektiva, klimatsmarta och trygga transporter.

4

Vägval för tillgänglig infrastruktur

Öka transporteffektiviteten och stärk intermodaliteten

Ett modernt transportsystem måste utnyttja de mest effektiva lösningarna. Högkapacitetstransporter (HCT) är avgörande för att minska utsläppen och öka produktiviteten. Tre HCT-fordon kan utföra samma transportarbete som 100 lätta lastbilar. Genom att anpassa vägnätet högre bärighetsklassningar finns stor potential att minska såväl klimatutsläpp som trafikintensitet.

Utan ett sammanhållet system blir transportererna dyrare, långsammare och mindre klimatsmarta. Ett intermodalt transportsystem innebär att vi kombinerar vägtransporter med andra transportslag. Därför behövs en nationell plan för intermodala noder där lastbil, tåg och sjöfart knyts ihop.

FÖRSLAG 1 (2)

- Öppna fler sammanhängande vägstråk för BK1 och BK4 och för längre fordonskombinationer på både statliga och kommunala vägnät
- Se över riktade incitament för kommuner att tillgängliggöra en större del av vägnätet för längre fordon, BK1 och BK4

FÖRSLAG 2 (2)

- Ta fram en nationell plan för intermodala noder där lastbil, tåg och sjöfart fungerar som ett sammanhängande system

Öka takten i underhållsarbetet

Underhållsskulden i det svenska vägnätet växer och drabbar särskilt tunga transporter. När vägar och broar inte håller tillräcklig bärighet försämras möjligheterna att använda effektiva fordonslösningar. Det påverkar exportindustrin, skogsbruket, byggsektorn och dagligvaruleveransernas tillförlitlighet.

Samtidigt varierar standarden kraftigt mellan kommunala och statliga vägar, vilket skapar flaskhalsar som begränsar både transporteffektivitet och konkurrenskraft. För att återta underhållsskulden krävs långsiktig finansiering och en tydlig uppföljning av vägnätets faktiska skick.

4

Vägval för tillgänglig infrastruktur

F Ö R S L A G

- Säkra långsiktig finansiering för att återta underhållsskulden
- Inför skarpare uppföljning för vägsystemets skick och genomförda åtgärder för att säkerställa att underhållsskulden faktiskt byggs bort
- Säkerställ att hamnar, terminaler, industrier, skogs-, bygg- och export företag har vägar som klarar effektivaste bärighetsklasser, BK1, BK4 och högkapacitetstransporter

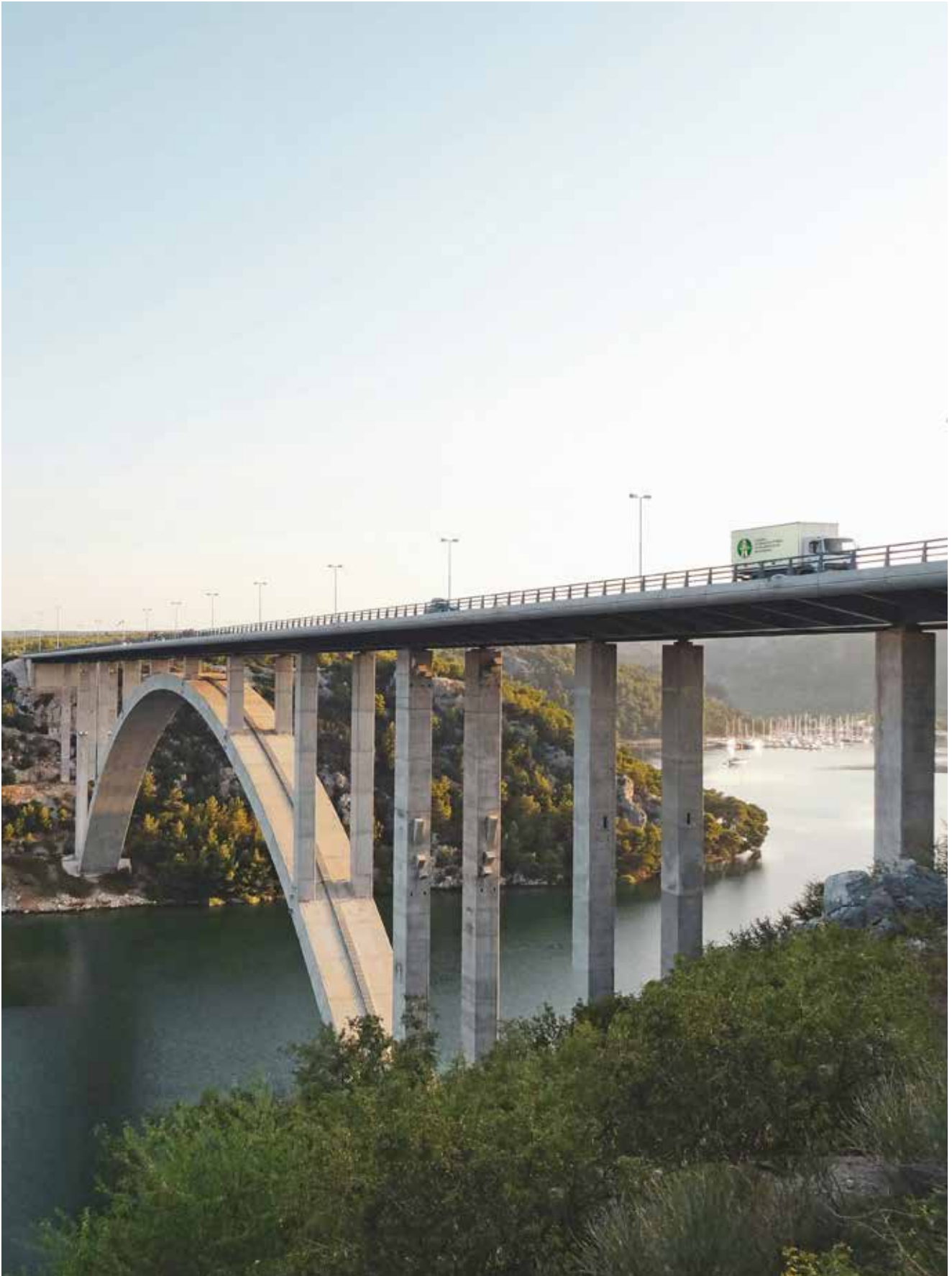
F Ö R S L A G

- Prioritera snöröjning, halkbekämpning och framkomlighet i landets kommuner – särskilt för tunga fordon som bär samhällets försörjningskedjor
- Säkerställ att resurser för vinterväghållning används mer effektivt, så att de gör mer verkan på vägarna i rätt tid
- Planera för en ökning av citynära omlastningsplatser, fordonsparkeringar och trygga uppställningsytor

Säkra ett tillförlitligt vägsystem året runt

För att Sveriges varuflöden ska fungera behövs ett vägsystem som är tillförlitligt året runt. Brister i snöröjning, halkbekämpning och framkomlighet drabbar tunga transporter hårt och riskerar att stoppa kritiska leveranser. Vinterväghållningen måste prioriteras där de samhällsviktiga transporterna rullar.

Förare behöver trygga platser för bland annat parkering och uppställning. Det är en fråga om såväl tillgänglighet som trafiksäkerhet och arbetsmiljö.

5

Vägval för ett tryggare samhälle

En trygg och sund transportsektor är avgörande både i vardagen och för Sveriges försörjningsberedskap. Lastbilar levererar varje dag varor som sjukvården, butikerna och hushållen är beroende av. Vår näring utgör en grundpelare i ett fungerande och resilient samhälle.

Men näringen utmanas samtidigt av arbetslivskriminalitet och oseriösa aktörer. Oseriösa aktörer utnyttjar brister i tillsyn, regelverk och upphandlingar för att pressa priser och kringgå ansvar. Det sker ofta på bekostnad av både förare, skötsamma företag och samhället i stort. Konsekvenserna är allvarliga: försämrad trafiksäkerhet, sämre trygghet för förarna, lägre lönsamhet och konkurrenskraft för den som gör rätt för sig, och ökade möjligheter för kriminella att tillskansa sig resurser och skattemedel.

Åkerinäringen vill vara en del av lösningen. Vi vill ta ansvar för försörjningsberedskapen, värna trafiksäkerheten och fortsätta bidra till samhällsekonomin.

Med rätt politiska beslut kan vi tillgodose att samhällets transporter präglas av trygghet och säkerhet.

Stoppa arbetslivskriminaliteten

Arbetslivskriminaliteten är ett hot mot samhällsekonomin och företag som gör rätt för sig. Insatser mot fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet måste skärpas. Myndigheterna behöver få bättre överblick över omfattningen och tydliga verktyg för att stoppa kriminaliteten.

För åkerinäringen finns redan lagstiftning och verktyg på plats genom EU:s mobilitetspaket. Men reglerna måste följas upp i praktiken. Sveriges insats för att säkerställa efterlevnad är idag

5

Vägval för ett tryggare samhälle

bland EU:s lägsta och måste öka.

FÖRSLAG

- Säkra att samtliga ansvariga myndigheter för relevant statistik över arbetskriminalitet och organiserad brottslighet i utsatta branscher
- Utöka och fördjupa ansvariga myndigheters samverkan genom breda tillsynsstrategier och effektiva kontrollverktyg
- Genomför en mer djupgående analys av mobilitetspaketets effekter i Sverige, och ta fram en tydlig nationell plan för tillsyn och kontroll av etablering, cabotage, kör- och vilotider samt sociala villkor

Stärk trafiksäkerheten

Trafiksäkerhet ställer krav på trygga platser för rast och vila utmed vägnätet. Det är viktigt att förare kan känna sig trygga och säkra vid vägnätet. Här finns olika behov med belysning, övervakning och service såsom toalett, dusch och tillgång till mat.

Säkerheten i trafiken påverkas dessutom av vilka aktörer som finns på vägarna. När oseriösa aktörer ges möjlighet att bedriva verksamhet ökar riskerna att regler om kör- och vilotider, överlast, cabotage och arbetsmiljö åsidosätts.

Här är offentliga upphandlingar ett viktigt åtgärdsområde. Det är alltför svårt att förkasta onormalt låga anbud, eftersom reglerna är otydliga och bevisbördan ligger på beställaren, vilket gör att orealistiska priser accepteras av köpare.

FÖRSLAG

- Planera för en ökning av rastplatser längs såväl det statliga som det kommunala vägnätet
- Öka Polismyndighetens tillsyn av mobilitetspaketet, inklusive kör- och vilotider, och cabotage, för att motverka trafiksäkerhetsrisker
- Förbättra stödet till upphandlande myndigheter att förkasta onormalt låga anbud och inför en skyldighet att avvisa anbud som inte kan förklaras på ett trovärdigt sätt

Stärk Sveriges försörjningsberedskap

Åkerinäringen är en central del av totalförsvaret och behöver ha förutsättningar att upprätthålla transporter även när samhället utsätts för påfrestningar, vid kriser och i händelse av krig.

Genom att planera utifrån en sammanhållen struktur – med Försvarsmakten som primär motpart – kan transport-

5

Vägval för ett tryggare samhälle

ledningarna kopplas ihop effektivt. Då kan också kapaciteten användas där den gör mest nytta. Det handlar om att ge branschen förutsättningar att göra det den redan gör, även när normalläget rubbas.

FÖRSLAG 1 (2)

- Gör tjänsteplikten till grund för åkerinäringens roll i totalförsvaret, så att resurser och kapacitet kan mobiliseras snabbt och förutsägbart

FÖRSLAG 2 (2)

- Försvarsmakten ska vara åkerinäringens primära motpart vid ökad beredskap, med ansvar för samordning av logistisk kapacitet i myndighetens fem regioner
- Tillför resurser till Transportstyrelsen för att utveckla fordonsregistret och hålla det mer aktuellt, för att säkerställa bättre information om transportkapaciteter

Slutord

Att politiken är långsiktig är avgörande för Sveriges Åkeriföretag.

Vi har med vårt vägval visat på hur åkerinäringen är ett blodomlopp för svensk ekonomi och möjliggör lösningar på några av de största samhällsutmaningarna.

Vi har även belyst de långsiktiga förutsättningar som åkerinäringen behöver och de prioriterade åtgärder som vi ser behov av för att fortsätta bidra med samhällsnytta. Med rätt vägval kan vi minska utsläppen, stärka konkurrenskraften, skapa arbetstillfällen, trygga beredskapen, och säkra att vardagens och samhällets transporter även i framtiden fungerar i hela landet.

VÄGVALET

Åkerinäringens prioriterade frågor i valåret 2026